

Entrevista a l'alcalde de Gandesa

Equip CETA

Miquel Aubà, alcalde de Gandesa

Arribats a la ciutat de Gandesa, l'equip de treball del Centre d'Estudis de la Terra Alta clou el recorregut pels dotze pobles de la comarca. Durant aquests darrers anys hem visitat els diferents municipis, establint contacte amb les seves gents, entrevistant sempre, en primer lloc, als alcaldes. Han estat sis anys de tasca continuada i val a dir que gratificant.

Per finalitzar el periple avui ens rep l'alcalde de Gandesa, Sr. Miquel Aubà, que amablement atén les preguntes que tot seguit li plantejem.

En primer lloc, com definiria Gandesa comparant-la amb les restants capitals de comarca catalanes?

Diria que hi ha dos nivells de capitals, tot i que evidentment de vegades la paraula capital de comarca ens fica a tots al mateix lloc, quan defineixes quines responsabilitats té una

capital de comarca com a motor i t'adones de les febleses que tenen les d'aquesta tipologia. En aquest sentit he encapçalat un moviment de capitals de comarca de menys de cent mil habitants on s'ha tractat dels punts forts i febles de les que tenen poca població. Això ens ha dut a analitzar tots els factors estructurals d'una comarca d'aquesta tipologia i definir un model de diferenciació de les comarques petites envers les comarques grans. És un document que ja hem dut a nivell dels diferents grups polítics i ha arribat al president de la Generalitat. El que pretenem és un finançament més ajustat per a aquestes ciutats. Per tant, jo definiria Gandesa com una capital de comarca amb l'obligació i la responsabilitat de tirar endavant un territori amb moltes ganes i pocs recursos. Això ens obliga a ser molt imaginatius i moltes vegades a treure suc d'allà on no n'hi ha. Estic convençut de que el govern i tots els partits polítics ho han reconegut i esperem que els propers anys s'hi noti un millor finançament, permetent respirar una mica més als municipis d'aquestes categories.

Al Principat, degut potser a la nostra llarga història, tenim restes artístiques de tots els estils: romàniques, gòtiques, barroques. Ací, a la Terra Alta, hi tenim també curiosament dos magnífics testimonis d'època modernista (o noucentista, si voleu), els cellers del Pinell i de Gandesa, obres cabdals de Cèsar Martinell. Deixem de banda el del Pinell, parlem del de Gandesa, força malmès malauradament. Hi ha algun projecte encaminat a la seva restauració o rehabilitació?

Si, com molt bé dieu són dos peces de l'època modernista importants i evidentment tenen un gran atractiu turístic. Aquests edificis han patit una degradació important durant molts anys. De vegades és la pròpia desconexió, fins i tot dels responsables. Últimament hom ha vist que els propietaris de la Cooperativa de Gandesa han fet un esforç molt important pel que fa a la producció del celler. A l'altre

costat de carrer hi ha tot el que és producció i ara a la peça indiscutible modernista que és la part principal del celler s'hi està treballant. S'ha creat una ruta agrària modernista, sense noms perquè evidentment vam tenir algun problema amb familiars, i el que hem fet és una ruta agrària modernista de tot Catalunya. Pretenem ajudar-nos entre tots. Està per una banda la restauració i per altra com fer que aquests valors i actius que posseïm es puguin difondre arreu del país. Hi ha touroperadors a nivell europeu que estan interessats en les rutes del modernisme. Barcelona és un exemple, però en canvi el modernisme agrari és poc conegut, i la veritat és que existeixen edificis preciosos. Intentem unificar l'esforç de promoció i aconseguir els diners per restaurar aquests edificis. Probablement l'any que ve arribarem a línies d'ajut específiques.

Voldríem ara que ens parlés de la dinàmica demogràfica gandesana, potser tenint en compte la seva condició de capital comarcal. Quina és la influència de la immigració rebuda? Quins altres factors incideixen en aquesta dinàmica?

Gandesa té una davallada important als anys vuitanta a efectes del que són els nouvinguts i els naixements. Al decurs dels anys noranta comença a estabilitzar-se, amb una tendència de creixement. Durant els sis anys que fa que estic d'alcalde la tendència es anar-se aixecant. Evidentment hi ha varis factors que ajuden, un d'importantíssim és la immigració, que ha estat un fet arreu de la comarca, fet que ha aturat una mica la davallada o almenys ha fet l'arrencada forta en l'aspecte demogràfic. Es tracta d'un factor determinant en el creixement, però també n'hi ha d'altres en joc, i en veurem el resultat en tres o quatre anys. Podem parlar de gent gran, en principi d'ací, que tenen alguna vinculació familiar i esperen el moment de la jubilació per retornar i gaudir les condicions de vida i facilitat de moviment, car es troben més arropats. També un altre factor que es comença a detectar és l'entrada de jubilats de fora, de països europeus. Fins i tot existeix alguna promoció a Gandesa. Hom vol fer algun tipus d'edificis per vendre'ls als anglesos. Són persones que es jubilen i d'alguna manera volen tenir serveis comuns, com piscines comunitàries; hi ha alguna promoció urbanística que està presentada als estrangers. Serà un altre moviment demogràfic que ens pot arribar, amb bon poder adquisitiu.

Economia gandesana. L'agricultura. El món de la vinya. Gandesa comparada amb altres poblacions que pesen en aquest sector (Batea, Bot, Vilalba, per exemple).

Malauradament és una de les preguntes amb resposta pessimista. Gandesa havia estat en altres temps molt important agricolament, tot el sustent sortia d'ací. Cada vegada menys té dependència de l'agricultura, la gent jove busca l'estabilitat, i la troben a través d'un jornal, en fàbriques o altres llocs de treball que són fixos. L'agricultura sempre hi ha estat i ha tingut èpoques bones i dolentes. Això ho patim ara en el tema del vi, on vam tenir pujades importants de preus fa sis o set anys. Arran d'això es feren moltes plantacions i augment de producció, no s'acaba d'equilibrar el sistema i almenys de moment no sembla haver-hi una bona solució. Personalment és un dels temes que m'interessa, hi tinc molt esforç ficat, hem treballat molt per poder tenir uns cellers tots els que estem ací. Alguns se'n surten, a altres els hi costa una mica més, i d'altres que s'inicien fins i tot no arribaran mai a començar. Penso que passarem quatre o cinc anys encara amb l'agricultura malament. Després espero que hi haurà una reconversió, no en plantar sinó en quedar-se qui s'hagi de quedar. Probablement haurem de canviar el sistema de producció i treballar moltes més hectàrees amb molta menys gent. S'imposarà la mecanització. En el tema d'elaboracions haurem avançat més, però haurem d'avançar també en la comercialització que és l'assignatura que encara tenim pendent. Hem gastat en enòlegs i cellers, ara falta que el producte surti, donar-nos a conèixer.

L'impacte del turisme, especialment del turisme rural, tan en voga actualment. El creu un factor de pes?

Penso que el turisme en totes les seves vessants és quelcom que cal acabar d'explorar. És un factor de pes que combina molt bé amb l'agricultura i les seves infraestructures. El turisme rural acaba lligant tot això i preservant totes aquelles identitats que anaven camí de desaparèixer. Per sostenir el que fem el millor és donar-li un valor afegit. El turisme rural està aconseguint això, en donar valor, per exemple, als masos, aquells masos que si no hagués estat així haguéssim perdut. Conservarem la masada i el seu entorn. La sensibilitat que pot dur el turisme rural a tot això és importantíssima. A Gandesa concretament encara no ha

aflorat. Hi ha tres iniciatives, no varem arribar a l'última línia de subvencions perquè hi havia una mica d'indefinició, però crec que Gandesa també entrarà en aquest camp. S'ha apostat més per un turisme urbà, a través del Centre d'Estudis de la Batalla de l'Ebre que atreu a molta gent. La pròpia cooperativa i altres valors del municipi com són les cases pairals són també interessants. En demanar als propietaris que es permeti la visita al públic vam aconseguir dos coses, una d'elles que no retiressin més peces, que recuperessin el seu atractiu històric-artístic. Turísticament tenim molts valors i podem oferir una gamma ampla, cultural, gastronòmica i de paisatge rural. El turisme serà un altre factor important per a la nostra ciutat que cal tenir molt en compte.

La sanitat. Gandesa compta només amb el CAP. Considera necessària, tenint en compte la seva condició de capital comarcal, la instal·lació d'un centre hospitalari?

Per tenir un centre hospitalari es necessiten varis factors. Un és la població, a la comarca malauradament encara està minvant i això fa difícil argumentar en favor de la creació d'un centre hospitalari. Mentrestant el que hem de fer és millorar el que tenim, aquesta setmana s'ha presentat el projecte de l'ampliació del CAP de Gandesa, molt necessària. Si Gandesa tingués serveis hospitalaris potser serien de tan baixa categoria que acabaríem marxant a un altre hospital. El que cal són serveis intermedis importants i ben equipats, que equival a uns espais físics que avui no hi són, ja que el CAP de Gandesa s'ha quedat petit. Volem que les rehabilitacions per exemple es puguin fer en millors condicions, més material i més aparells. Cal anar a un model intermedi entre l'hospitalari i l'assistència bàsica. El primer pas és aquesta ampliació

Perspectives del jovent avui per avui a Gandesa. Quines són?

La gent jove cada vegada té menys clar el que vol fer, prenen decisions més en funció del moment que no pas amb perspectiva històrica. A nivell d'ensenyament, els actuals estudiants, dins de la comarca de la Terra Alta, no tenen moltes expectatives de futur, i això ens preocupa moltíssim. Ens agradaria que tota la gent que està ací, nascuda ací i que estudia, es pugués quedar, o almenys que tinguessin l'opció. Entenc perfectament que els joves mirin d'arribar al màxim sostre possible en el temps més curt

possible, per tant els primers anys són els de més aprenentatge i experiència i que li aportarà més una capital gran que no pas municipis com aquest, tot i que després pugui produir-se el retorn. D'entrada la falta d'especialització és preocupant, però evidentment si a la comarca hi ha deu estudiants de dret, no podem absorbir deu despatxos d'advocat, un sector sempre s'haurà de desplaçar. A no ser que es facin estudis que s'adaptin a les realitats territorials. Temes com el vi, l'enologia o els cellers s'haurien d'ampliar, que la gent podés acomodar-s'hi. La massificació en un determinat estudi o carrera farà que la gent hagi de marxar.

Malauradament la nostra és una població envellida. Moltes vegades les famílies, malgrat la seva bona voluntat i degut a motius diversos, no poden fer-se càrrec dels seus avis. Existeixen doncs per a aquestes persones places suficients, atenció domiciliària, les infraestructures necessàries? De no ser així, quins són els projectes al respecte?

Com molt bé dieu tenim una població envellida; cada cop la gent envella més. A finals del 2000 es va inaugurar la residència d'avis de Gandesa, la primera de la comarca, que va donar oportunitat de retornar a moltes persones que estaven fora. Tres anys després d'obrir-se ja s'havia quedat petita. Això es va detectar ja des del principi, quan començaren a haver-hi llistes d'espera. Acabat d'inaugurar es va posar en marxa ja una altra demanda. Probablement sigui també falta de diners o de planificació, quan es fa un edifici s'ha de fer pensant en les necessitats existents. Existeix ja el projecte d'ampliació, es doble el número de places. Benestar i Família assumeix el cost. Espero que enguany s'iniciïn les obres. Dobla-rem, i segurament ens quedarem curts.

Associacionisme i lleure a la ciutat.

Com a tot arreu les associacions tenen pujades i baixades, en mor una i en neix una altra. El que intentem imposar des de l'ajuntament i la regidoria de Joventut és l'agrupació dels joves, parlar, que no només siguin un grup que està allà, amb les seves inquietuds, sense transmetre-les. Tenim doncs una regidoria molt activa, que treballa amb el jovent. Participen en cursos de cuina, fan esplai de gent gran, moltíssimes coses. Tota aquesta feina portarà a l'associacionisme, però volem que exterioritzin les seves inquietuds, volem que el dia de demà siguin ells els que facin aquestes activitats. No

els donem res fet, els diem que s'ho treballin i així tindran el que ells voldran. Apostarem per ajudar-los econòmicament, però són ells els que ho han de fer.

Les noves tecnologies i la seva influència a la comarca. Els telecentres, mòbils, internet, etc. Ens en podeu parlar? Quina acceptació ha rebut a la comarca?

Està com a tota la comarca, hem tingut una evolució molt favorable pel que fa a les noves tecnologies. L'allunyament físic que tenim, que tampoc no és tant, el solventem mitjançant aquestes tecnologies. Crec que és una gran aposta de futur. Ara precisament equipem una biblioteca amb tot el tema d'internet. Volem que sigui gratuït, amb un accés a la vegada restringit, que no serveixi per a segons quines coses per les que no ha de servir internet. Com sigui, amb tot aquest tema, amb el telecentre, ens hem obert una mica al món.

La xarxa de comunicacions que actualment creua Gandesa. Per exemple la N-420 que ve del Coll del Moro. S'ha projectat desviar-la, fer un tram de circumval·lació?

Gandesa aposta per un model de circumval·lació de la N-420. Hi ha un projecte de Foment de Madrid que marca les tres o quatre variables per on pot discórrer aquesta carretera. Ara estem en un punt on es definirà el final i principi de la carretera i a partir d'ací als pressupostos de l'estat s'hi ha inclòs la partida necessària per poder executar el projecte constructiu. Enguany hi hauria el projecte constructiu, l'any vinent adjudicació i 2008 tindríem circumval·lació, o

almenys inici d'obres de circumval·lació.

La 143, que en diem la carretera de Tortosa. Passaria per la banda nord, per la banda sud del municipi passaria la 143. Es van a trobar en un altre punt. Tota aquesta anella viària té les connexions de la carretera de Bot, que no caldria que entrés al municipi, i també la de Vilalba que és de la Diputació, que també en entrar podria desviar tot el trànsit per fora. Aquest és l'objectiu que tenim marcat amb normes, que estem demanant a Foment, i també a la Generalitat. D'altra banda penso que hem de promocionar una mica la comarca mitjançant una carretera potent. Aposto per l'autovia que baixi de l'Aragó, més o menys planificada des d'Alcanyís o Casp; ells la volen però ací ningú no s'ha manifestat. Penso que necessitem una infraestructura d'aquest tipus, important, d'autovia, dins del nostre territori. Ha de ser a través de la N-420, irradiant a tots els pobles de la comarca, banda nord o sud. Aquesta autovia hauria d'arribar fins a l'Eix de l'Ebre.

El polígon industrial. Quina ha estat la resposta de l'empresariat?

La primera fase està tota venuda. De la segona ja tenim venut un trenta per cent, amb la qual cosa jo diria que la dinàmica funciona. Espero que la segona fase portarà millor ritme que la primera. Hi ha tanmateix un aspecte important, els accessos. No hi havien accessos, hem aconseguit arrancar un compromís, un nus que enllaçarà amb el polígon, no és digne que un polígon s'hagués plantejat l'accés mitjançant un carrer del municipi, a més a més un

NP
Estació d'autobusos